

Minister Dekker bezoekt Den Dolder

Ruim 200 inwoners, hoofdzakelijk uit Den Dolder, gingen donderdagavond 18 april in gesprek met Sander Dekker, minister voor Rechtsbescherming. De minister zei in gesprek te willen gaan met de inwoners over de resultaten van twee onlangs verschenen rapporten van de Onderzoeksraad voor Veiligheid en van de Inspectie voor Justitie en Veiligheid over Michael P. De gemeente Zeist organiseerde 18 april twee achtereenvolgende bijeenkomsten in Integraal Kindcentrum De Schilden in Den Dolder. Naast de minister waren onder meer ook vertegenwoordigers van Fivoor, Altrecht, Reijnaerde en de politie aanwezig.

Burgemeester Janssen heette de aanwezigen en minister Dekker van harte welkom, waarna de minister het woord kreeg. "Het is een nachtmerrie wat Anne Faber is overkomen. Het maken van excuses en het nemen van maatregelen maakt dat niet ongedaan. Ik begrijp uw boosheid en zorg heel goed. Die voelde ik ook toen ik de rapporten las. Ik zal vanavond uw bezorgdheid en mogelijk uw wantrouwen niet kunnen wegnemen. Ik kan me heel goed indenken dat uw zegt 'we moeten het eerst nog maar even zien!' Maar ik hoop dat we een eerste kleine stap kunnen maken naar herstel. Ik kom om naar u te luisteren, ik wil graag uw ervaringen horen."

De minister stond stil bij de boosheid en de bezorgdheid, die er heerst nu uit de rapporten is gebleken wat er allemaal is misgegaan. De minister gaf aan welke maatregelen inmiddels zijn getroffen: het personeelsbestand van Fivoor is op orde gebracht, de verslavingszorg is op orde, risico-inventarisaties bij de beoordeling of een cliënt vrijheden kan krijgen, zijn aangescherpt en verplicht gesteld, cliënten die een beroep doen op de privacywetgeving en geen inzage willen geven in hun dossier, komen niet in aanmerking voor overplaatsing naar een instelling, zoals de FPA. Cliënten met een risicoprofiel als Michael P. hadden – zo gaf Dekker aan - nooit bij de instelling Fivoor moeten zitten en zullen daar ook in de toekomst niet terecht komen. Dit jaar zullen er sowieso geen 'zwaardere gevallen' bij Fivoor worden ondergebracht. "Veiligheid boven privacy," stelde de minister.

Jan Scherphuis, voorzitter van de Belangenvereniging Den Dolder(BDD), bood de minister formeel een brief aan die de BDD al eerder had verstuurd. "De moord op Anne Faber was traumatisch voor het dorp en de omgeving. De rapporten over Michael P. sloegen hier in als een bom. Het incasseringsvermogen van het dorp is op", vertelde Scherphuis. Hij ging ook in op de melding en afhandeling van een incident in het dorp met een cliënt, waarbij de reacties van Fivoor en de Inspectie hem weinig vertrouwen gaven. In de loop der avond meldden inwoners meerdere incidenten waarbij de afhandeling door instanties als Fivoor of politie als niet adequaat werd ervaren.

Scherphuis herhaalde ook de drie wensen die in de brief aan de minister, namens de inwoners van Den Dolder zijn verwoord: versnelde sluiting van de instelling Fivoor, het in stand houden van het verscherpte toezicht van de Inspectie en geen plaatsing meer van delinquenten die vallen onder een zwaardere categorie bij Fivoor.

In reactie op Jan Scherphuis gaf de minister aan dat hij niet bevoegd is Fivoor eerder te sluiten. Ik kan wel besluiten om geen diensten bij Fivoor in te kopen als de zaken bij die instelling niet op orde zijn. "De onafhankelijke Inspectie meldt dat de situatie bij Fivoor op orde is. Daar moet ik vanuit gaan. Er zijn nog verbeterpunten, maar Fivoor is nu waarschijnlijk in Nederland de instelling die zich het meest bewust is van haar verantwoordelijkheid." Vanwege de constatering van de Inspectie dat de situatie bij Fivoor op orde is, is er volgens de minister ook geen grond voor het voortzetten van het verscherpt toezicht. "Wel heb ik de Inspectie gevraagd of ze de komende tijd vaker bij Fivoor langs willen gaan" En dat gaat gebeuren!"

Ook benadrukte de minister dat Nederland er niet veiliger op wordt als we deze mensen niet begeleiden bij het terugkeren in de samenleving.

Een aantal aanwezigen trokken de onafhankelijkheid van de Inspectie voor Justitie en Veiligheid in twijfel. Dekker: "Ik heb geen invloed op de Inspectie en dat is maar goed ook. Het is echt een onafhankelijk orgaan.."

Meerdere bezoekers lieten weten vanwege de voortdurende overlast Fivoor liever vandaag dan morgen gesloten te zien worden. Er werden incidenten genoemd waarbij jongens intimiderend rondhangen bij het treinstation, een incident met een schennispleger bij een kinderspeeltuin en een incident waarbij iemand dreigde een mes te pakken, toen hij door een dorpsbewoner werd aangesproken op zijn gedrag. Burgemeester Janssen reageerde daarop: "Het is niet alleen Fivoor die de bron is van de overlast. De overlastgevers komen ook van Altrecht en Reinaerde. Ook die instellingen spreken we er continu op aan en dat blijven we ook doen. Dan doen we heel intensief: iedere 2 weken, iedere 6 weken en iedere 3 maanden zitten we met de instellingen en politie om tafel en bespreken we alle gemelde gevallen. We hebben die overlast nog niet op orde, het is nu gewoon nog niet goed genoeg. Dit moet beter worden! Daarom investeren we erin! En dat is hard werken!"

Basisteamchef van politie Bogerd gaf aan dat de politie nog steeds volop paraat is in Den Dolder en dat het van groot belang is om melding te doen van de ervaren overlast. Op de klachten dat de politie signalen niet serieus neemt reageerde hij met de opmerking dat hij daar zelf aanspreekbaar op is. De burgemeester liet weten dat sluiting van Fivoor voor de gemeente niet de oplossing is. "Verplaatsen lost het probleem niet op en dat is ook de niet de lijn van de gemeente. Michael P. kwam tijdens verlof ook in andere gemeenten in de regio. We moeten het doen met de situatie zoals die is en zorgen dat die beter wordt. Het moet veilig zijn. Sluiting biedt alleen maar schijnveiligheid." Altrecht verhuurt ruimte aan Fivoor. Een vertegenwoordiger van Altrecht: "Het is onze intentie dat Fivoor in 2025 vertrekt. Dat is nog wel afhankelijk van andere zaken, maar we gaan heel serieus met die datum om."

Een inwoner vertelde dat een vertegenwoordiger van Fivoor had gemeld niet verantwoordelijk te zijn voor wat er buiten de hekken van de instelling gebeurt. Burgemeester Janssen was daarover duidelijk: "Ik kan me bijna niet voorstellen dat dat echt zo is gezegd, maar met dat antwoord moet u geen genoegen nemen. Ik doe dat in ieder geval niet." De minister sloot zich daarbij aan.

Op een vraag van een vader van 2 dochters "wat kan ik mijn dochters nu concreet zeggen, als ik vanavond thuiskom" antwoordde de minister dat hij geen garantie op veiligheid kan afgeven. Wel gaat hij uitvoering geven aan de maatregelen, die hij heeft aangekondigd. Dat zijn niet alleen mooie woorden, maar ze moeten in de praktijk zichtbaar worden. De minister zegde dan ook toe dat hij samen met de gemeente, de politie, de instellingen en de inwoners betrokken wil zijn bij de klankbordgroep.

Ook het recente nieuws dat twee cliënten zich ten onrechte onbegeleid buiten de instelling mochten begeven, kwam aan bod. Minister Dekker gaf aan dat hier natuurlijk een fout is begaan die niet had mogen worden gemaakt. "Maar het is ook goed nieuws: het laat zien hoe serieus Fivoor bezig is met te leren. Fouten, hoe klein ook, worden intern open op tafel gelegd, er wordt gekeken naar wat er moet verbeteren. In dat opzicht is het óók winst." Burgemeester Janssen voegde er aan toe dat we ons ook niet gek moeten laten maken door elk incident: "Het ging om mensen met een niet-criminele achtergrond, die ten onrechte begeleid naar buiten gingen om geitjes te voeren. We moeten het niet kleiner, maar zeker ook niet groter maken dan het is."

Hij benadrukte ook dat Micheal P. niet symbool moet staan voor alle cliënten in de Dolderse instellingen: "De uitzondering moet niet het beeld bepalen. Niet elke cliënt is een Michael P., maar ineens lijkt de uitzondering de regel geworden. Scheer niet iedereen over één kam. En de gemeente en instellingen moeten, door openheid te bieden, helpen om niet iedereen over één kam te laten scheren."

Machiel Polak, voorzitter van de Raad van Bestuur van Fivoor gaf aan dat het in de laatste twee actuele gevallen niet ging om cleinten met een criminele achtergrond. "Maar dat neemt niet weg dat we alert moeten zijn. Dat is in deze gevallen ook gebeurd. Ze zijn een serieus onderwerp van gesprek geweest. Ga ervan uit dat onze mensen zeer gemotiveerd zijn om het goed te doen. Dat heeft tijd nodig, want binnen de instelling is een cultuurverandering wel nodig".

Een manager van Fivoor reageerde op kritiek van inwoners dat Fivoor zich niet verantwoordelijk lijkt te voelen: "Ik vind het ontzettend jammer dat het ons niet lukt om over te brengen hoe belangrijk we dit vinden. Er gaat geen dag voorbij dat we hier niet mee bezig zijn."

Afsluitend concludeerde minister Dekker: "Ik neem van deze avond mee dat we vooral moeten werken aan betere communicatie, aan openheid en transparantie in de relatie tussen de instelling en samenleving."

Naar aanleiding van een inwoner die vreesde dat de huidige aandacht na verloop van tijd weer zal verslappen, antwoordde de minister: "Ik laat dit niet los, totdat ik echt het gevoel heb dat het structureel goed zit. We moeten keihard aan de slag en de mouwen opstropen. Ik hoop dat we daarbij op uw hulp kunnen rekenen."